

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Соуриєг.)

ПЕШТА.

Недела

18. Іуніа 1844

Год. III.

ПОТИСЧАНКА.

„Тиса воде што си ладна ?!
 „Што ты тако мутна течешъ ?!
 „Иль те віоръ мути са дна,
 „Иль се на путь куда крећешъ ?!”

 „Не мути ме віоръ са дна !
 „Већъ се на путь ядна крећемъ !
 „Ова ми є земля ладна !
 „У лепшій светъ тужна течемъ !”

„Носи мене водо ладна !
 „И я ћу ти друга быти !
 „И мени є земли тужна !
 „Нитъ те могу овде пити !”

 „Момче любимъ ! грудъ ми горе !
 „Ахъ иѣга ми овде нема !
 „На серцу ми тужне боре !
 „Животъ ми се гробу спрема ! — ”

„Ой девойко Сеетро млада !
 „Онъ не види света бела !
 „У светъ тихій вечної лада ,
 „Вода га є тудъ пронела !”

 „Яо водо ! шта ми рече ?!”
 Бризну дѣва на ускочи :
 „Младу заръ да м' жалость пече ?!”
 Са смрѣу се тужна бочи .

То дочула стара Майка ,
 На на беле трчи броде :

„Врат' се натрагъ ћерко сладка !

„Ко ће майку тѣшил' овде ?!”

На дну лежи Мареа тужна !
 Ньюй не вее животъ више !
 Ёштъ једномъ є вода мутна
 На връ баца Майки ближе !

Майка врискну : — „дайте броде !
 Срце пуче животъ свину !”
 У то дѣва на връ воде ,
 Изъ мртвила с' ладногъ пренну :

„Опрости ми Майке ядна !
 „Вечна жалость мени дуну !
 „Некъ ме носи вода ладна !
 „Гди могъ драгогъ кости труну !

У О.

Д. Ари.

ТРИ АГГЕЛА ХРАНИТЕЛЯ.

Кадъ є створеніе свѣта ко концѣ већъ приведено было , и човекъ дѣбокимъ драма занесомъ обкрѣженъ , радость бытія свогъ у блаженомъ первый пѣтъ поздравляше сиѣ , три величественна , и Створителя неба зато , да всемогущество му дѣло видѣти могъ , пратећа Аггела , стадоше чело главе спаваюћегъ Човека , радостно-любовныи трептанѣи поклонивши Господу свѣта .

Сагиѣши се Аггели Хранители къ спа-
 ваюћемъ , зачѣјени вѣговой лѣпоти , и совер-
 шенномъ составѣ вѣговомъ , сданъ къ дрѣ-
 гомъ реконше : Заниста , сила є човекъ на-

ликъ на Аггела; ако мы є юшть и дѣша, чертама чистоће и величества нѣговогъ лица подобна.“ Но єданъ ѿ Аггела, као съ сожаленіемъ рекне; „Опеть є небо ѿ сына землѣ єдинъ затаила красотѣ; два въ знакъ свободе крыла фале мы.“ Примѣчаніе ово и прочи опечалѣни за право наѣв, и єданъ другомъ тихъ у ухо пришапкѣ. „Овымъ, може быти хотѣо є божественный художникъ показати, да дѣте праха, свободногъ летеня и славне небесногъ свѣта радости, юшть ніе достойно?“ — У ово магновеніе изъ со-сѣдногъ нѣкогъ джѣбна подиже се съ разширены крылы у небеснѣ высинѣ летній превеликій орелъ, и за тилій часъ, разѣ-цаючи воздѣхъ поднебесногъ простора, у солнечной изгѣбисе свѣтлости. Ово Аггели Хранители видеи рекнѣ: „Ево! ніе ли ова стѣна и пещера птица многи ѿ Господара земногъ свободнія и срећнія? и да ли ће о-вай кадъ годъ безъ зависи, у свѣтове Солн-ца, за ньомъ погледати мои?“

„Идимо,“ рекне єданъ ѿ Аггела, когда лице подобно небѣ, благо бяше, и равнѣ рѣжбовой зоры сіяшесе; „Идимо къ Савашоѣ, и молимо за человека, да онъ каш и мы, поклономъ свободе влада; и некъ не бѣде, каш шѣмски звѣрови, и проче животы-вѣ къ земли свезанъ.“ — „Такш, такш, и-димо къ божественному Художнику, онъ ће настъ послышати,“ рекне третій подигнѣвшіи благе свое очи. Ово рекавши свитroe у єдно магновеніе, у звѣздама посѣте пла-ветности изгубишиесе неба.

Савашоѣ є прошеніе Аггела преславицо. Задоволностю съ отпочивале свите нѣгове очи на умылнима, неба бывателемъ (Аггелма), кои толь сердечни ѿ младомъ юшть и пея-комъ човеку попечение имадахъ.

„Вы сынъ праха блажено небесни бы-вателя жребіе просите,“ рекне Савашоѣ „но срећа свободе, юшть є за садъ виѣ предѣ-за сїлѣ нѣгъ вы. Задатокъ бытия нѣговою есть, да онъ ко овой (свободы) таѣ чрезъ добро воспитаніе, и то, малъ помали до-спѣти може, и оно за свободомъ нѣгово-чезненѣ себѣ сказе, кое га къ дѣхъ времена и света привезло. Но при снинѣ тымъ, :-

киш хоћете, вами, кои тилокъ є нѣмъ брат-скѣ и любовнѣ водите бригѣ, ваша нѣмъ, он-да, кадъ онъ клоне позаймити крыла, некъ бѣде у власти. Сиђите, и жребіо смертногъ помозите. Услаждавайте мы присѣствиемъ вашимъ бѣдѣщи красоота предошѣщенія. Бѣдите мы пѣтеводителы на клизавой ста-зы живота.“ —

Радостю возхищени, и єданъ дрѣгогъ юшть сердечнѣ обымаючи совокѣпнш сиђо-ше на землю Аггели, и кадъ спаваюћегъ стадоше. Сѣз радости зачеше ѹимъ низъ пречестна ныова лица тећи, кадъ въ знакъ вѣчногъ къ човеку завѣтования, на перси мы рѣке свое положише.

„О ты! кои садъ юшть у нарѣчію сна дремашъ,“ овакш започе наймајій Аггель, „опомени се мои речій онда, кадъ ходаючи ты по стезы живота, на нѣкѣ печали и про-пасти нагазишъ! онда, о! онда, свободни и радостни твой къ мени обрати взоръ, я ћути моя поклонити крыла, крыла надеж-де, коя те веома лаки преки терновиты и бодликавы магновенія, къ блаженомъ пре-дѣлѣ пренети могъ.“ —

„Аки ти временемъ дни година, обте-рећавати твою бѣдѣ главу“ рекне смирен-нымъ гласомъ дрѣгій Аггель, „Онда доћи къ мени, я ћути терету јдлагнати! Крѣп-ка и свободна защита любови, чѣдноватомъ ће ти силомъ животъ подизати. Мои ћешъ неутрѣдимо добро творити и у нѣмъ напре-довати. Вишше, нежели што є смертной єдной рѣцы дато, мои ћешъ совершити.“

„Бѣдѣ ли те кадъ годъ,“ рекне и тре-тій Аггель гласомъ величественнымъ, „о-накови часи посѣщавати, кои бы ти земный каковий болъ причинили, или бы ти зачело, тобомъ призрекованно нещастіе блаженномъ твомъ и мирномъ животу претити: аки бы си осетио, да ти свезе живота, кое ты писи у станю рѣшити, све тѣснѣ и тѣснѣ по-стаю, или бы у пространной живота из-стыни заблоћенъ помошь и свободу узно-требовао, ѿ Смертни! онда веселѣхисе припа-дни къ мени! Святавѣре крыла ѿ сваке съ свѣт-ске силе яча, на ньима изъ житейскогъ мра-ка и ноћи у облгія вѣчноживѣћега Оца

лагкш доћи можешъ — Мое небо, и моя сила у тіи магновенія некъ бѣдѣ и твоя. И ты изѣщенъ и упокоенъ, у твоє отечество, у нѣдро матере землѣ вратити се хоћешъ.“

Овакш Аггели разговараюћи се, прѣжише єданъ дрѣгомъ въ знакъ вѣчногъ союза рѣке. Савашеъ пакъ, благимъ єднимъ на Союженике управлѣніемъ погледомъ, исте Аггеле потверди; и да они Човекъ вѣчни Хранители буду, ћдобри.

Римскій.

ЧОВЕКА НАЙДРАГОЦѢНІЕ СВОЙСТВО.

(источна приповѣдка.)

Кадъ є єдномъ Саладинъ, Бабилонскій Султанъ крозъ свое Царство пролазіо, додги се, да заедно са својомъ пратњомъ у гостіоници не добые места, и зато онъ самъ оде къ єдномъ одъ свои подайника. Кадъ домаћинъ свогъ Владаоца у својој кући види, то саженомъ и са своимъ єдинцемъ свашта употреби, само да бы га достойно и нѣговомъ высокомъ Чину сходно послужити мого; но будући нечастиви свагда є на прощать людіј на опрезу, па садъ и Султана на те доведе мысли, да заборавиши се о томъ, што бы и нѣму самомъ любити требало, забранѣну, и тако неограничену любовь спрама домаћице у грудима своима питати почне тако, да се сасвимъ страстима предао, и већь са єднимъ одъ свои мобимаца' договарати почео, како бы жело свою испуніо. — О кадъ бы свакій свевышнѣгъ Творца моліо, да Владаоце одъ оваковы нечастивій сахрани, ёръ уверени можемо сви быти, да се у свакомъ кругу налази таковы пріятеля, кои єданъ другомъ рѣаве совѣте даваюћи, и при извршиваню таковы радо и подпомажу. И Саладинъ є у овој прилици имао лицемѣрногъ совѣтника, кои му совѣтоваше, да Домаћину къ себи дозове, и нѣму свака благодѣлнія нагомила, да му све свое државе вовери, и у дальне предѣле пошаљ. —

Султану се особито дупадче овай гнусный совѣтъ, и зато га што скорије по кон-

цу приведе. На заповѣсть нѣгову радо се домаћинъ удалјо мыслећи да є у особитої милости кодъ Султана, за чимъ и Саладинъ посѣти лѣпу домаћицу. Ова чимъ се о долазку Саладина извѣсти, збогъ милости спрама свогъ мужа одъ нѣга указане, врло га умиљато дочека, и са своима на сваку є услугу готова была, съ којомъ га є увеселявати жешила. Но је ручка Саладинъ ўђе у собу Госпоје, и даде є къ себи дозвати, коя заповѣсти повинујесе мыслећи, да може быти још какве услуге овай высокій Гость одъ нѣ жели имати. Садъ ясно искаже Саладинъ, да јо люби. Жена премда є намеру нѣгову врло добро разабрала, тако се учини, као да нѣговы овы рѣчіј правый смыслъ ніе могла постићи, и рекне, како се она Свевышнѣмъ моли, да Султана непорушиши здрављемъ обдаи, и да само єданъ Бечъ зна, како є она праца нѣга благодари, и како припознае она благодѣлнія, кој онъ нѣномъ мужу чини. Саладинъ на ово одговори, да и међу њеној жене ю једну на срцу носи, и юда є извѣсти управо у каквомъ смыслу се ю љуби. Ово чувши лѣпа жена, кој не само да є доброгъ поведеніја, него є и паметна била, одушевлено рекне: „Господару! башъ ако и јесамъ одъ просте породице, спетъ знамъ, да ніе любовь у човечијој власти, него да є човекъ њој подвргнутъ; и зато вѣруемъ твомъ представленю, кадъ величија, да на друге ни негледајући, мене једну љубишъ. Аљ како годъ што то знамъ, исто тако и ово понамъ, да мушкиј људъ, а особито Поглавиџе кадъ срца своя женама посвете, свагда су готови жељи својој угодити, премда доције жене буду изсмиљне и по заслуги презирање. Саладинъ трудio се опровергнути говоръ разумне жене, и златне брехове обећаваше ѹој за нѣну любовь, доль на последакъ жена спетъ ненастави свой говоръ: „Ако се тврдо завернишъ, да тикавка насиља спрама мене употребити нећешъ, нико чести мојој лаге јанети, тврду ти рѣчъ даемъ, да ћу ти у свачемъ угодити чиљ моју молбу, коју ти представила будемъ, испунишъ“. Саладинъ ѹој рекне, а сесамо тога бои, даће она то искати, да ој

чише на ићу любовь и непомысли; жена га је тврдо увѣравала, да о томъ ни спомена быти неће. Султанъ дакле да рѣчъ, и жена полюбивши га у скуть и у руку рекне: Разреши ми то Господару, „Кое је човеку найдрагојнѣе свойство, и добродѣтельи шта је мати?“

Чувши ово Саладинъ, дуго се мыслю и ништа незнаде на пытанѣ ићно одговорити. По дугомъ мучаню найпослѣ прослови; да ће обећанѣ свое изпунити и стварь подъ зредо разсуђенѣ узети, на кое жена повтори, да ће му жељи одма угодити, чимъ речено пытанѣ разчленено буде.

(конацъ слѣдуе.)

ЖАЛОСТНЕ ВѢСТИ.

Изъ Куле. У Вербасу 6-гъ Маја т. л. преми-
нула је и у болинѣ свѣтѣ преселиласе Г. Риса Сто-
яковичъ, Учителька, у 26-ој години цвѣтућегъ жи-
вота свогъ, а уdatомъ у 5-ој. — Она је за собомъ
оставила неутѣшногъ родитеља, кои је у њој петнаесто,
и послѣдње чедо свое сарапио; оставила је такођеръ
и четверолѣтну кћерцу, нејако сироче, кое мили не-
ге материје ни упамтити неће, и тужно уцвѣљногъ
Супруга, достойногъ Учителя Вербашкогъ, Г. Косму
Стояковичъ. Каква је Покойница у очима Нубли-
ке била, доволно сведочи то, што стекшиј се Народъ
при погребу ићномъ у пространу цркву ни смести-
тише ће могао. Петъ Свештеника опояли су трогател-
но Покойницу; иновѣрни Учительи положили су је у
гробъ; а Честн. Г. Петаръ Вучерић, Парањъ
Вербашкиј, говорио а надгробно Слово тако жалостно,
да одъ єланја јдва га је свершили могао. Латка јој бу-
ди земља, а вѣчна память!

І. Г.
Парањъ Кулскиј.

ШТАТИСТИЧЕСКО.

Число Ученника, у Лутеранскимъ Унгартскимъ Ак-
адемије године 1844 је, као у Пожуну 618; у Кеж-

марку 525; у Еперішу 477; у Шопронију 394;
у Дайчави 336; у Шемици 278; свега дакле
2628, Ученника.

ПРЕДУГО.

Шарница, коју су наследници и ћекога
Байбоома противъ Холандскога Правителства јоштъ
пре двѣста година, т. є: около половине седамнаестога
столѣтја, повела, ове је дана окончана; али тако, да
ни једна страна ништа нје добыла, будући је стварь већа
и престарила; само што се за тај двѣста година съ
обадве стране до 40 милиона форинтиј потрошило.

ПУТЬ ПО СВѢТУ.

Петроградъ. Царь Русскій заключио је, да
се Петроградъ са цервимъ моремъ посредствомъ гво-
здопута союзи. Задиста овай гвоздопут износи ће отъ
Петрограда, прекъ прејо Острова, Витенска Кјеве и
Балта да Одесе на 250 миља наши, или 1400 Русскиски
верстий. А колико ће быти трошакъ!

Парижъ. Не давно страшна је буница по вароши
свиђествовала; вода по сакоци и између кућа потокомъ је текла, тако, да је многима са опасностю живо-
та претила и на 200.000 франка ћете учинила.

СМѢСИЦЕ

Изъ Михајла Новине пишу, да су тамо и ћеколико
Немеша договорили се да на конју једногъ зеца са сви-
страна савитлавају, и дотле га надражую, докле зецъ
не скапа. Они за ову нјову безпослену забаву отреде-
данъ 16 гъ Маја о. г.; и заиста су тако сиромашкогъ
зеца савитлавали и дражили, да је овай найпослѣ кое
отъ умора, а найвише отъ страха наеданпутъ се из-
врнуо и душу испустио; али такођеръ и један њовијъ
содругъ, Графъ В., при овој забави буде несрѣћанъ;
јеръ додиги му се да надне съ конја, и пребије свою
ногу. Било је много људиј, кои су сиромашкогъ зеца јако
жалили, а Графа не само да ни су жалили; него су
му се јоштъ као чисто и светили.

Скоротечна излази у седмици 2 путъ, Четверткомъ и Недељомъ; цена му је како за овдаши тако иза страте
и Предчисленике за поль године 4 фор. у сребру. Предчислитисе може на свакој ц. кр. Пошти, и у Пешта
подъ Изваватеља, у Бедемской улицы (Bailei Gasse №. 349.)

Изваватељ Димитриј Јовановићъ.